ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ИМЛИ РАН 1932

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
ОКТЯБРЯ
OCTOBER
20|23
2026

ԲՆԱԳԻՐ ԵՎ ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆՏԻԿ ԵՎ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԲՆԱԳՐԵՐԻ ՄԵԿՆԱԲԱՆՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ТЕКСТ, КОММЕНТАРИЙ И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ

ПРОБЛЕМЫ КОММЕНТИРОВАНИЯ АНТИЧНЫХ И СРЕДНЕВЕКОВЫХ ТЕКСТОВ
МАТЕНАДАРАН

TEXT, COMMENTARY, AND INTERPRETATION

PROBLEMS OF COMMENTING ON ANCIENT AND MEDIEVAL TEXTS
MATENADARAN

ԾՐԱԳԻՐ | ПРОГРАММА | PROGRAM

ԲՆԱԳԻՐ ԵՎ ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆՏԻԿ ԵՎ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԲՆԱԳՐԵՐԻ ՄԵԿՆԱԲԱՆՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ТЕКСТ, КОММЕНТАРИЙ И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ

ПРОБЛЕМЫ КОММЕНТИРОВАНИЯ АНТИЧНЫХ И СРЕДНЕВЕКОВЫХ ТЕКСТОВ МАТЕНАДАРАН

TEXT, COMMENTARY, AND INTERPRETATION

PROBLEMS OF COMMENTING ON ANCIENT AND MEDIEVAL TEXTS MATENADARAN

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
ОКТЯБРЯ
OCTOBER
20|23
2026

20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ

10:00–14:00

ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԵՐ

ԱՐԱ ԽԶՄԱԼՅԱՆ
(Մատենադարանի տնօրեն),

Բ. Մ. ՆԻԿՈԼՍԿԻ
(ՀԳԻ, Մատենադարան)

ՀԻՆ ՀՈՒՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահողներ՝ Ն. Պ. ԳՐԻՆՑԵՐ, Ա. Ի. ԻՎԱՆՉԻԿ

ԴՈՒԳԼԱՍ Ս. ՕԼՍՈՆ
(Մինեսոտայի համալսարան)
Քթերը Արիստոֆանեսի «Ամպեր» 344-ում և վաղ հունական գրականության այլ երկերում

Ա. Մ. ՄԱԼՈՄՈՒԴ
(ԺՏՊԾՌԱ, ՀԳԻ)
Աշխարհագրությունը Արիստոֆանեսի «Թռչուններ» կատակերգության մեջ. որոշ նկատառումներ

Ե.Ն. ԲՈՒՋՈՒՌՆՅՈՒԿ
(ԺՏՊԾՌԱ, ՀԳԻ)
Ներկված պարան (σχοινίον μεμιλτωμένον) կիրառելու աթենական սովորույթի բացատրությունը սքոլիաներում և բառարանագրական ավանդույթում

ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ

Նախագահողներ՝ Ե. Լ. ԵՐՄՈԼԱԵՎԱ, Ե. Ն. ԲՈՒՋՈՒՌՆՅՈՒԿ

Ա. Վ. ՄՈԼԻՆԱ
(ՀԳԻ)
***Εὐαεῖ τ᾽ ἀνέμῳ λείῃ τε θαλάσσῃ*. «Կիպրականում» (fr. 14 West) Պարիսի և Հեղինեի՝ Տրոյա վերադարձի մասին հակասական վկայությունների շուրջ**

Ն. Պ. ԳՐԻՆՑԵՐ
(ՀԳԻ)
Արտասովոր բարդ բառեր Էդիպուսի և Տիրեսիասի ագոնում

Ա. Վ. ԲԵԼՈՈՒՍՈՎ
(ՊՀՀ)
Բնագրի քննություն և մեկնաբանություն՝ Xen. Cyr. I.6.1

Ա. Ի. ԻՎԱՆՉԻԿ
(ՏԲԴ, ԸՊԻ, Բորդոյի Ausonius ինստիտուտ)
Նոր արձանագրություններ Սիկիլիայի Ակրագանտեում քթոնիկ աստվածությունների սրբավայրից

15:30 – 16:30

ԱՐԻՍՏՈՏԵԼԻ «ՄԵՏԱՖԻԶԻԿԱՅԻ»՝ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ԼԵՀԱՑՈՒ ՀԻՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ
քննական բնագիրը, առաջաբանն ու ծանոթագրությունները
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱՆԱՆՅԱՆԻ
(Մատենադարան, 2026)

16:30 – 19:30

ՀՈՒՅՆ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ ԸՆԿԱԼՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
Նախագահողներ՝ Ե. Վ. ԺԵԼՏՈՎԱ, Ա. Մ. ՄԱԼՈՄՈՒԴ

ՄԱՆԵԱ ԷՌՆԱ ՇԻՐԻՆՅԱՆ
(Մատենադարան)
Հելլենիստական կրթության (պայդեյայի) և արիստոտելյան մեթոդի փոխանցումն ու մեկնաբանումը միջնադարյան հայերեն բնագրերում

Զ. Ա. ԲԱՐՉԱԽ
(Երուսաղեմի Հրեական համալսարան)
Սոֆոկլեսի ողբերգությունների՝ Իոախիմ Կամերարիուսի մեկնությունը

Ե. Լ. ԵՐՄՈԼԱԵՎԱ
(ՍՊբՊՀ)
«Νέκυς ἦν ἀκάρηνος (Nonn. Dion. XI. 222) als eine poetische Licenz?»՝ ըստ պրոֆ. Ֆ.Բ. Գրեֆֆեի (1780–1851) նյութերի

ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ

ՀՌՈՄԵԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
Նախագահողներ՝ Ա. Վ. ԲԵԼՈՈՒՍՈՎ, Վ. Բ. ՉԵԼՉԵՆԿՈ

Ք. Ս. ԴԱՆԻԼՈՉԿԻՆԱ
(ՏԲԴ, ԺՏՊԾՌԱ, ԿՀ)
Ամենաբրիտանական հռոմեական կայսրը

Ե. Վ. ԺԵԼՏՈՎԱ
(ՍՊԲՊՀ)
Լատիներեն apparere բայը. կորպուսային վերլուծություն և բնագրի մեկնաբանման հարցեր

Դ. Վ. ՉԱՅՑԵՎ
(ԺՏՊԾՌԱ, ՄՖՏԻ)
Սիլիուս Իտալիկուսի «Պունիկա»-ում Սկիպիոնի դիմումը ձիուն (IV.264–269) էպիկական ավանդույթի համատեքստում

21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ

10:00 – 14:00

ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻ ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՒԾ ԱՆՏԻԿ ԾՐՋԱՆՈՒՄ
Նախագահողներ՝ Օ. Վ. ՍՄՈԼԻՑԿԱՅԱ, Ե. Ա. ԴՐՈՒԺԻՆԻՆԱ

ՍՄԱՐԱՆԴԱ ՄԱՐԿՈՒԼԵՍԿՈՒ
(École normale e supérieure, Լիոն)
Ծննդոց Բ 19-ի մեկնությունը Փիլոն Ալեքսանդրացու և եկեղեցու հայրերի մոտ

Բ. Մ. ՆԻԿՈԼՍԿԻ
(ՀԳԻ, Մատենադարան)
Փիլոն Ալեքսանդրացին՝ անզուսպ հարբեցողության հետևանքների մասին (Contempl. 45)

Ի. Ա. ԻՍԼԵՆՏՅԵՎԱ
(ՏԲԴ)
Հինկտակարանյան մարգարեությունը (Ծննդ. ԽԹ 10) Հուստինոս Մարտիրոսի երկերում

ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ

ԱՆՏԻԿ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԵՐԻ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Նախագահողներ՝ ՍՄԱՐԱՆԴԱ ՄԱՐԿՈՒԼԵՍԿՈՒ, Բ. Մ. ՆԻԿՈԼՍԿԻ

Դ. Դ. ԴՈՒՆԴՈՒԱ

(Կա Ֆոսկարի համալսարան, Վենետիկ)

Ալեքսանդրյան մեկնություններ, փիլիսոփայական ժողովածուներ և վաղ արաբական արիստոտելականություն

ԳՈՀԱՐ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

(Մատենադարան)

Պորփյուրիոսի «Ներածությունը» և նրա միջնադարյան հայերեն մեկնությունները

ԱՐԱՄ ԹՈՓՉՅԱՆ

(Մատենադարան)

Արիստոտելի «Կատեգորիաների» և «Մեկնության մասին» հին հայերեն մեկնությունները նորպլատոնական մեկնությունների կոնտեքստում

15:30 – 19:30

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐԵՎՄՈՒՏՔԻ ԵՎ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐՈՒՄ

Նախագահողներ՝ ԱՐԱՄ ԹՈՓՉՅԱՆ, Մ. Մ. ԲԵՌՆԱՑԿԻ

Ե. Ա. ՎԱԽՏԻՆԱ

(ԲՏԴ)

Վիկտոր նահատակը: Ո՞վ, ո՞րտեղ, ե՞րբ: Բյուզանդական և արևելյան ավանդույթների բաղդատություն

Ի. Ա. ԲԵՍՍՈՆՈՎ

(անկախ հետազոտող)

«Տիբուրյան Սիբիլլայի» վախճանաբանական դրվագը. «Թեոդոսիոսի Սիբիլլայից» մինչև Մեթոդիոս Պատարացու «Հայտնությունը»

Ա. Ա. ՌՈԳՈԺԻՆԱ

(ԲՏԴ)

Հիմներգությունը որպես վարքագրության մեկնություն. Ռոմանոս Երգասացի՝ Սեբաստիայի քառասուն նահատակներին նվիրված կոնդակները

ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ

Նախագահողներ՝ ԳՈՀԱՐ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ, Ա. Ա. ՌՈԳՈԺԻՆԱ

Վ. Ե. ՎԻՏԿՈՎՍԿԻ
(Ստորին Սաքսոնիայի ԳԱ, Հումբոլտի համալսարան)
Ուշ անտիկ մեկնության արդիական հրատարակություն. հունարեն ձեռագրեր և հին թարգմանություններ (Թեոդորետոս Կյուրացի, «150 սաղմոսների մեկնություն»՝ Գյոթինգենի համալսարանի ծրագիր)

ԱՐՓԻՆԵ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
(Մատենադարան, ՀՀ ԳԱ Գրականության ինստիտուտ)
Գեղարվեստական պատկերավորման զարգացման առանձնահատկությունները Ներսես Լամբրոնացու տաղերում

Մ. Մ. ԲԵՌԱՆՑԿԻ
(ՍՏՈՒՀՀ, ՏԲԴ)
Պատարագի կանոնի բնագրի մեկնաբանություն ԺԴ–ԺԵ դարերի հայ-լատինական շփումների համատեքստում

22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ

10:00–14:30

ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՄԻՋՆԱԴԱՐԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
Նախագահողներ՝ Լ. Վ. ԵՎԴՈԿԻՄՈՎԱ, Ի. Կ. ՍՏԱՖ

Ֆ. Բ. ՈՒՍՊԵՆՍԿԻ
(ՏԲԳ)
Նովգորոդի, Կիևի և Կոստանդնուպոլսի հին սկանդինավյան անվանումների ստուգաբանության շուրջ

Դ. Ս. ԳԼԵԲՈՎԱ, Ե. Ա. ԳԼՈՒԽՈՎԱ
(ՏԲԳ)
Մահը ջրում և կրկնակի թաղում. «Տափակ կղզու գրքի» մեջ ներհյուսված պատումները որպես Օլավ Տրյուգվատսոնի կյանքի արտացոլում

Կ. Վ. ԲԱԲԵՆԿՈ
(ՏԲԳ)
Մ. Ս. ԵՖԻՄՈՎԱ
(ՀԳԻ, Ժողովուրդների բարեկամության ռուսական համալսարան)
Բառացի բացատրությունից դեպի մեկնաբանություն. Կրետյեն դե Տրուայի «Կլիժես» վեպում «Տրիստան և Իզոլդա»-ի ծաղրանմանական վերաիմաստավորման հարցի շուրջ

Ն. Մ. ԴՈԼԳՈՌՈՒԿՈՎԱ, Ա. Ա. ՊԵԽՈՏԻՆԱ
(ՏԲԳ, ՌԴ ԳԱ ՀԳԳՏԻ)
Համառոտ բովանդակությունը որպես մեկնության մի ձև. լե Պեռռո դե Նեելի Amadas et Ydoine վեպի օրինակով

ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ

Նախագահողներ՝ Մ. ՅՈՒ. ԼՅՈՒՍՏՐՈՎ, Ֆ. Բ. ՈՒՍՊԵՆՍԿԻ

Լ. Վ. ԵՎԴՈԿԻՄՈՎԱ
(ՀԳԻ, ՍՏՈՒՀՀ)
Գովասանքից մինչև հեգնանք. Առնաուտ Դանիելի երգերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները, բառապաշարը և ոճավորումը

Ի. Կ. ՍՏԱՖ
(ՀԳԻ)
Ալֆրեդ արքան առակագի՞ր և Մարի Ֆրանսիացու նախակարապե՞տ

Ի. Վ. Եռշովա
(ՀԳԻ)
Արքունական – բանահյուսական կոդը լեռնցի աղջիկների նկարագրության մեջ հին իսպանական «Բարի սիրո գրքում»

Օ. Վ. Սմոլիցկայա
(ԺՏՊԾՌԱ)
XII–XIII դդ. տրուվերների «Խաչակրաց արշավանքների երգեր»-ը որպես սուրբգրային բնագրի մեկնություն (lectio divina-ի սկզբունքը)

16:00–19:00

ՀԻՆ ԲՆԱԳՐԵՐԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԹԱՐԳՄԱՆԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱ

Նախագահողներ՝ ԷՌՆԱ ՄԱՆԵԱ ԾԻՐԻՆՅԱՆ, Ի. Վ. ԵՌԾՈՎԱ

Ե. Ա. ԴՐՈՒԺԻՆԻՆԱ
(ՍՊբՊՀ)
Յոթանասնից թարգմանիչների աշխատանքի բնույթի շուրջ (Ep. Arist. 302)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱՆԱՆՅԱՆ
(Մատենադարան)
Աստվածածնի «Մեծացուսցէ» օրհներգությունը հայոց Աստվածաշնչի սուրբգրային և ծիսական տարբերակներում

ԷԼՅԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ, Վ. Վ. ՉԵԼՉԵՆԿՈ
(Մատենադարան)
Գեորգիոս Պիսիդեսի «Վեցօրեայք»-ի հայերեն թարգմանությունը. մեկնաբանության խնդիրներ

ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ

Մ. ՅՈՒ. ԼՅՈՒՍՏՐՈՎ
(ՀԳԻ)
Օվիդիուսի դամբանագիրը XVII–XIX դդ. Շվեդերեն և ռուսերեն թարգմանություններում

Վ. Վ. ՍՈՆԿԻՆ
(անկախ հետազոտող)
Թարգմանությունը որպես մեկնաբանություն. ռուսերեն «Էնեական»-ի պատմությունը

23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ

11:00 **ԾՐՋԱՅՑ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆՈՒՄ**

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԺՏՊԾՌԱ	Ժողովրդական տնտեսության և պետական ծառայության ՌԴ ակադեմիա
ԸՊԻ	ՌԴ ԳԱ Ընդհանուր պատմության ինստիտուտ
ԿՀ	Կենտրոնական համալսարան, Մոսկվա
ՀԳԻ	ՌԴ ԳԱ Համաշխարհային գրականության ինստիտուտ
ՀԳԳՏԻ	ՌԴ ԳԱ Հասարակական գիտությունների գիտական տեղեկատվության ինստիտուն
ՄՖՏԻ	Մոսկվայի Ֆիզիկա-տեխնիկական ինստիտուտ
ՊՀՀ	ՌԴ Պետական հումանիտար համալսարան
ՍՊԲՊՀ	Սանկտ Պետերբուրգի Պետական համալսարան
ՍՏՈՒՀՀ	Սուրբ Տիխոնի Ուղղափառ հումանիտար համալսարան
ՏԲԴ	Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոց

20 ОКТЯБРЯ

10:00 – 14:00

ПРИВЕТСТВЕННЫЕ СЛОВА УЧАСТНИКАМ КОНФЕРЕНЦИИ

АРА ХЗМАЛЯН
(директор Матенадарана)

Б. М. НИКОЛЬСКИЙ
(ИМЛИ РАН, Матенадаран)

ДРЕВНЕГРЕЧЕСКАЯ ЛИТЕРАТУРА
Председательствующие: Н. П. ГРИНЦЕР, А. И. ИВАНЧИК

ДУГЛАС С. ОЛСОН
(Университет Миннесоты)
Noses at Aristophanes, Clouds 344 and Elsewhere in Early Greek Literature

А. М. МАЛОМУД
(РАНХиГС, ИМЛИ РАН)
География в комедии Аристофана «Птицы»: Некоторые наблюдения

Е. Н. БУЗУРНЮК
(ИМЛИ РАН, РАНХиГС)
Толкование афинской практики использования «окрашенной веревки» (σχοινίον μεμιλτωμένον) в схолиях и лексикографической традиции

КОФЕ-БРЕЙК

Председательствующие: Е. Л. ЕРМОЛАЕВА, Е. Н. БУЗУРНЮК

А. В. МОЛИНА
(ИМЛИ РАН)
Εὐαεῖ τ᾽ ἀνέμῳ λείῃ τε θαλάσσῃ: О противоречивых свидетельствах о возвращении Париса с Еленой в Трою в «Киприях» (fr. 14 West)

Н. П. ГРИНЦЕР
(ИМЛИ РАН)
Необычные композиты в агоне Эдипа и Тиресия

А. В. БЕЛОУСОВ
(ИВКА РГГУ)
Критика текста и интерпретация Xen. Cyr. I.6.1

А. И. ИВАНЧИК
(НИУ ВШЭ, НЦНИ – Институт «Ausonius», Бордо)
Новые надписи из святилища хтонических божеств в сицилийском Акраганте

15:30 – 16:30

ПРЕЗЕНТАЦИЯ КРИТИЧЕСКОГО ИЗДАНИЯ ДРЕВНЕАРМЯНСКОГО ПЕРЕВОДА «МЕТАФИЗИКИ» АРИСТОТЕЛЯ:
перевод Степаноса Лехаци, подготовка текста, введение и примечания
АЛЕКСАНДРА КАНАНЯНА
(Матенадаран, 2026)

16:30 – 19:30

ИСТОРИЯ РЕЦЕПЦИИ И ИЗУЧЕНИЯ ДРЕВНЕГРЕЧЕСКИХ АВТОРОВ
Председательствующие: Е. В. ЖЕЛТОВА, А. М. МАЛОМУД

МАНЕА ЭРНА ШИРИНЯН
(Матенадаран)
Передача и комментирование эллинистической пайдейи и аристотелевского метода в средневековых армянских текстах

З. А. БАРЗАХ
(Еврейский университет Иерусалима)
Комментарий Иоахима Камерария к трагедиям Софокла

Е. Л. ЕРМОЛАЕВА
(СПбГУ)
«Νέκυς ἦν ἀκάρηνος (Nonn. Dion. XI. 222) als eine poetische Licenz?»: По материалам архива профессора Ф. Б. Грефе (1780–1851)

КОФЕ-БРЕЙК

РИМСКАЯ ЛИТЕРАТУРА
Председательствующие: А. В. БЕЛОУСОВ, В. В. ЗЕЛЬЧЕНКО

К. С. ДАНИЛОЧКИНА
(НИУ ВШЭ, РАНХиГС, ЦУ)
Самый британский римский автор

Е. В. ЖЕЛТОВА
(СПбГУ)
Латинский глагол apparere: Корпусный анализ и вопросы интерпретации текста

Д. В. ЗАЙЦЕВ
(РАНХиГС, НИУ МФТИ)
Обращение Сципиона к коню в «Пунике» Силия Италика (IV.264–269) в контексте эпической традиции

21 ОКТЯБРЯ

10:00 – 14:00

БИБЛЕЙСКАЯ ЭКЗЕГЕЗА В ПОЗДНЕЙ АНТИЧНОСТИ
Председательствующие: О. В. СМОЛИЦКАЯ, Е. А. ДРУЖИНИНА

СМАРАНДА МАРКУЛЕСКУ
(Высшая нормальная школа, Лион)
L'interprétation de Genèse 2:19 chez Philon d'Alexandrie et les Pères de l'Église

Б. М. НИКОЛЬСКИЙ
(ИМЛИ РАН, Матенадаран)
Филон Александрийский о последствиях неумеренных возлияний (Contempl. 45)

И. А. ИСЛЕНТЬЕВА
(НИУ ВШЭ)
Ветхозаветное пророчество Быт 49:10 в произведениях Иустина Мученика

КОФЕ-БРЕЙК

КОММЕНТАРИИ К АНТИЧНЫМ ФИЛОСОФСКИМ ТЕКСТАМ В СРЕДНЕВЕКОВОЙ ТРАДИЦИИ

Председательствующие: СМАРАНДА МАРКУЛЕСКУ, Б. М. НИКОЛЬСКИЙ

Д. Д. ДУНДУА
(Университет Ка Фоскари, Венеция)
Александрийские комментарии, философские компендии и ранний арабский аристотелизм

ГОАР МУРАДЯН
(Матенадаран)
Porphyry's Isagoge and Medieval Armenian Commentaries on It

АРАМ ТОПЧЯН
(Матенадаран)
The Old Armenian Anonymous Commentaries on Aristotle's Categories and On Interpretation in the Context of Neo-Platonic Commentaries

15:30 – 19:00

ХРИСТИАНСКАЯ ЛИТЕРАТУРА В КУЛЬТУРАХ ЗАПАДА И ВОСТОКА

Председательствующие: АРАМ ТОПЧЯН, М. М. БЕРНАЦКИЙ

Е. А. ВАХТИНА
(НИУ ВШЭ)
Мученик Виктор: Кто? Где? Когда? Сравнение византийской и восточной традиций

И. А. БЕССОНОВ
(независимый исследователь)
Эсхатологический раздел «Тибуртинской сивиллы»: От «Сивиллы Феодосия» до «Откровения» Мефодия Патарского

А. А. РОГОЖИНА
(НИУ ВШЭ)
Гимнография как комментарий к агиографии: Кондаки Романа Сладкопевца в честь Севастийских мучеников

КОФЕ-БРЕЙК

Председательствующие: ГОАР МУРАДЯН, А. А. РОГОЖИНА

В. Е. ВИТКОВСКИЙ
(Нижнесаксонская Академия наук, Гумбольдтовский университет)
Современное издание позднеантичного комментария: Греческие рукописи и древние переводы (Феодорит Кирский, «Толкования на 150 псалмов»: проект Академии наук в Геттингене)

АРПИНЕ АВЕТИСЯН
(Матенадаран, Институт литературы им. М. Абегяна)
Features of Artistic Imagery Development in the Hymns of Nersēs Lambronatsʻi

М. М. БЕРНАЦКИЙ
(ПСТГУ, НИУ ВШЭ)
Интерпретация текста анафоры Литургии в армяно-латинских контактах XIV–XV вв.

22 ОКТЯБРЯ

10:00 – 14:30

ЛИТЕРАТУРА ЗАПАДНОГО СРЕДНЕВЕКОВЬЯ
Председательствующие: Л. В. ЕВДОКИМОВА, И. К. СТАФ

Ф. Б. УСПЕНСКИЙ
(НИУ ВШЭ)
К этимологии древнескандинавских названий Новгорода, Киева и Константинополя

Д. С. ГЛЕБОВА, Е. А. ГЛУХОВА
(НИУ ВШЭ)
Смерть в воде и двойное погребение: Пряди «Книги с Плоского острова» как отражение жизни и смерти Олава Трюггвасона

К. В. БАБЕНКО
(НИУ ВШЭ)
М. С. ЕФИМОВА
(ИМЛИ РАН, РУДН)
От комментария к интерпретации: К вопросу о пародийном переосмыслении «Тристана и Изольды» в романе Кретьена де Труа «Клижес»

Н. М. ДОЛГОРУКОВА, А. А. ПЕХОТИНА
(НИУ ВШЭ, ИНИОН РАН)
Краткое содержание как форма комментария: На примере лэ Перро де Нееля о романе Amadas et Ydoine

КОФЕ-БРЕЙК

Председательствующие: М. Ю. Люстров, Ф. Б. Успенский

Л. В. ЕВДОКИМОВА
(ИМЛИ РАН, ПСТГУ)
От восхваления к иронии: Структурные особенности, словесный строй и стилистическая окраска песен Арнаута Даниэля

И. К. СТАФ
(ИМЛИ РАН)
Король Альфред, баснописец, предшественник Марии Французской?

И. В. ЕРШОВА
(ИМЛИ РАН)
Куртуазный vs фольклорный код в описании горянок в староиспанской «Книге благой любви»

О. В. СМОЛИЦКАЯ
(РАНХиГС)
«Песни крестовых походов» труверов XII–XIII веков как комментарий к библейскому тексту (принцип lectio divina)

16:00 – 19:00

ИСТОРИЯ И ТЕХНИКА ПЕРЕВОДОВ ДРЕВНИХ ТЕКСТОВ

Председательствующие: ЭРНА МАНЕА ШИРИНЯН, И. В. ЕРШОВА

Е. А. ДРУЖИНИНА
(СПбГУ)
К вопросу о технике работы семидесяти толковников над Септуагинтой (Ep. Arist. 302)

АЛЕКСАНДР КАНАНЯН
(Матенадаран)
Книжный и литургический изводы армянского библейского текста на примере богородичного гимна Magnificat

ЭЛЯ САРИБЕКЯН, В. В. ЗЕЛЬЧЕНКО
(Матенадаран)
Древнеармянский перевод «Шестоднева» Георгия Писиды: Проблемы интерпретации

КОФЕ-БРЕЙК

М. Ю. ЛЮСТРОВ
(ИМЛИ РАН)
Эпитафия Овидия в шведском и русском переводах XVII–XIX вв.

В. В. СОНЬКИН
(независимый исследователь)
Перевод как комментарий: Русская «Энеида» перед лицом традиции

23 ОКТЯБРЯ

11:00 **ЭКСКУРСИЯ ПО МУЗЕЮ МАТЕНАДАРАНА**

СОКРАЩЕНИЯ

ИВИ РАН	Институт всеобщей истории Российской академии наук, Москва
ИВКА РГГУ	Институт восточных культур и античности Российского государственного гуманитарного университета, Москва
ИМЛИ РАН	Институт мировой литературы Российской академии наук, Москва
ИНИОН РАН	Институт научной информации по общественным наукам Российской академии наук, Москва
МГУ	Московский государственный университет
МФТИ	Московский физико-технический институт
НИУ ВШЭ	Национальный исследовательский университет «Высшая школа экономики», Москва
РАНХиГС	Российская академия народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ, Москва
СПбГУ	Санкт-Петербургский государственный университет

20 October

10:00 – 14:00

WELCOMING SPEECHES

ARA KHZMALYAN
(Matenadaran Director)

BORIS NIKOLSKY
(IWL RAS, Matenadaran)

ANCIENT GREEK LITERATURE
Chairs: NIKOLAY GRINTSER, ASKOLD IVANTCHIK

DOUGLAS S. OLSON
(University of Minnesota)
Noses at Aristophanes, Clouds 344 and Elsewhere in Early Greek Literature

ANNA MALOMUD
(RANEPA, IWL RAS)
Geography in Aristophanes' Birds: Some Observations

EKATERINA BUZURNYUK
(IWL RAS, RANEPA)
The Interpretation of the Athenian Practice of Using the "Red-dyed Rope" (σχοινίον μεμιλτωμένον) in Scholia and Lexicographical Tradition

COFFEE BREAK

Chairs: ELENA ERMOLAEVA, EKATERINA BUZURNYUK

ANNA MOLINA
(IWL RAS)
Εὐαεῖ τ' ἀνέμῳ λείῃ τε θαλάσσῃ: On the Conflicting Accounts of the Return of Paris and Helen to Troy in Cypria (fr. 14 West)

NIKOLAY GRINTSER
(IWL RAS)
Unusual Compounds in the Agon of Oedipus and Tiresias

ALEXEY BELOUSOV
(RSUH)
Textual Criticism and Interpretation of Xen. Cyr. I. 6. 1

ASKOLD IVANTCHIK
(HSE University, CNRS – Institut «Ausonius», Bordeaux)
New Inscriptions from the Sanctuary of Chthonic Deities in Acragas (Sicily)

15:30 – 16:30

PRESENTATION OF THE CRITICAL EDITION OF ARISTOTLE'S METAPHYSICS TRANSLATED IN OLD ARMENIAN BY STEP'ANOS LEHATS'I
Edited with introduction and commentary by
ALEXANDER KANANYAN
(Matenadaran, 2026)

16:30 – 19:30

HISTORY OF THE RECEPTION AND STUDY OF ANCIENT GREEK AUTHORS
Chairs: ALEXEY BELOUSOV, VSEVOLOD ZELTCHENKO

MANEA ERNA SHIRINIAN
(Matenadaran)
Transmitting and Commenting on Hellēnikē Paideia and the Aristotelian Method in Medieval Armenian Texts

ZOIA BARZAKH
(Hebrew University of Jerusalem)
Joachim Camerarius' Commentary on the Tragedies of Sophocles

ELENA ERMOLAEVA
(SPbU)
"Νέκυς ἦν ἀκάρηνος* (Nonn. Dion. XI. 222) als eine poetische Licenz?": From the Archival Materials of Prof. Chr. F. Graefe (1780–1851)

COFFEE BREAK

ANCIENT ROMAN LITERATURE

Chairs: ELENA ZHELTOVA, ANNA MALOMUD

KSENIYA DANILOCHKINA
(HSE University, RANEPA, CU)
The Most British Roman Author

ELENA ZHELTOVA
(SPbU)
The Latin Verb apparere: Corpus Analysis and Issues of Text Interpretation

DMITRY ZAYTSEV
(RANEPA, MIPT)
Scipio's Address to His Horse in Silius Italicus' Punica (IV. 264–269) in the Context of the Epic Tradition

21 October

10:00 – 14:00

BIBLICAL EXEGESIS IN LATE ANTIQUITY

Chairs: EKATERINA DRUZHININA, OLGA SMOLITSKAYA

SMARANDA MARCULESCU
(École normale supérieure,, Lyon)
L'interprétation de Genèse 2:19 chez Philon d'Alexandrie et les Pères de l'Église

BORIS NIKOLSKY
(IWL RAS, Matenadaran)
Philo of Alexandria on the Consequences of Excessive Drinking (Contempl. 45)

IOANNA ISLENTEVA
(HSE University)
The Old Testament Prophecy Genesis 49:10 in the Writings of Justin Martyr

COFFEE BREAK

COMMENTARIES ON ANCIENT PHILOSOPHICAL TEXTS IN THE MEDIEVAL TRADITION

Chairs: SMARANDA MARCULESCU, BORIS NIKOLSKY

DMITRY DUNDUA
(Ca' Foscari University of Venice)
Alexandrian Commentaries, Philosophical Compendia, and Early Graeco-Arabica

GOHAR MURADYAN
(Matenadaran)
Porphyry's Isagoge and Medieval Armenian Commentaries on It

ARAM TOPCHYAN
(Matenadaran)
The Old Armenian Anonymous Commentaries on Aristotle's Categories and On Interpretation in the Context of Neo-Platonic Commentaries

15:30 – 19:00

CHRISTIAN LITERATURE IN WESTERN AND EASTERN CULTURES

Chairs: ARAM TOPCHYAN, MIKHAIL BERNATSKY

ELENA VAKHTINA
(HSE University)
Martyr Victor Stratelates: Who? Where? When? Comparing Byzantine and Eastern Traditions

IGOR BESSONOV
(Independent researcher)
The Eschatological Section of the Tiburtine Sibyl: From the Theodosian Sibyl to the Apocalypse of Pseudo-Methodius

ANNA ROGOZHINA
(HSE University)
Hymnography as a Commentary on Hagiography: Romanos' Kondakia on the Martyrs of Sebaste

COFFEE BREAK

Chairs: GOHAR MURADYAN, ANNA ROGOZHINA

VADIM WITTKOWSKY
(Göttingen Academy of Sciences and Humanities, Humboldt University)
A Modern Edition of a Late Antique Commentary: Greek Manuscripts and Ancient Translations (Theodoret of Cyrus, Commentaries on the 150 Psalms: A Project of the Göttingen Academy of Sciences and Humanities)

ARPINE AVETISYAN
(Matenadaran, ILMA)
Features of Artistic Imagery Development in the Hymns of Nersēs Lambronatsʻi

MIKHAIL BERNATSKY
(St. Tikhon Orthodox University, HSE University)
Interpretations of the Anaphora Text in Armenian-Latin Contacts during the 14th and 15th Centuries

22 October

10:00 – 14:30

LITERATURE OF THE WESTERN MIDDLE AGES
Chairs: LUDMILLA EVDOKIMOVA, IRINA STAF

FJODOR USPENSKIJ
(HSE University)
On the Etymology of the Old Norse Names of Novgorod, Kiev and Constantinople

DARIA GLEBOVA
(HSE University)
ELIZAVETA GLUKHOVA
(HSE University)
Death in Water and Double Burial: The Þættir of Flateyjarbók as a Reflection of the Life and Death of Óláfr Tryggvason

KSENIIA BABENKO
(HSE University)
MARIA EFIMOVA
(IWL RAS, RUDN)
From Commentary to Interpretation: Revisiting the Question of the Parodic Reworking of the Tristan and Isolde Narrative in Chrétien de Troyes' Cligès

NATALYA DOLGORUKOVA
(HSE University, INION RAS)
ANNA PEKHOTINA
(HSE University, INION RAS)
Summary as a Form of Commentary: The Example of Perrot de Nesle's Lai on the Romance Amadas et Ydoine

COFFEE BREAK

Chairs: FJODOR USPENSKIJ, MIKHAIL LIUSTROV

LUDMILLA EVDOKIMOVA
(IWL RAS, St. Tikhon Orthodox University)
From Praise to Irony: Formal Features, Verbal Fabric, and Stylistic Coloring of the Songs of Arnaut Daniel

IRINA STAF
(IWL RAS)
King Alfred, Fabulist and Precursor to Marie de France?

IRINA ERSHOVA
(IWL RAS)
The Courtly vs. Folkloric Code in the Description of Mountain Women in the Old Spanish Book of Good Love

OLGA SMOLITSKAYA
(RANEPA)
Songs of the Crusades of the Trouvères of the 12th –13th Centuries as a Commentary on the Biblical Text: The Principle of lectio divina

16:00 – 19:00

THE HISTORY AND TECHNIQUES OF TRANSLATING ANCIENT TEXTS

Chairs: MANEA ERNA SHIRINIAN, IRINA ERSHOVA

EKATERINA DRUZHININA
(SPbU)
On the Question of the Technique of the Seventy Translators' Work on the Septuagint (Ep. Arist. 302)

ALEXANDER KANANYAN
(Matenadaran)
The Book and Liturgical Recensions of the Armenian Biblical Text: The Example of the Marian Hymn Magnificat

ELYA SARIBEKYAN
(Matenadaran)
VSEVOLOD ZELTCHENKO
(Matenadaran)
The Old Armenian Translation of George of Pisidia's Hexaemeron: Problems of Interpretation

COFFEE BREAK

MIKHAIL LIUSTROV
(IWL RAS)
Ovid's Epitaph in Swedish and Russian Translations of the 17th–19th Centuries

VICTOR SONKIN
(independent researcher)
Translation as Commentary. The Aeneid in Russian: A History

23 ОКТЯБРЯ

11:00 **GUIDED TOUR OF THE MATENADARAN MUSEUM**

ABBREVIATIONS

CU	Central University, Moscow
ILMA	Institute of Literature after M. Abeghyan, National Academy of Sciences of the Republic of Armenia
INION RAS	Institute of Scientific Information for Social Sciences of the Russian Academy of Sciences
IWH RAS	Institute of World History of the Russian Academy of Sciences
IWL RAS	Institute of World Literature of the Russian Academy of Sciences
HSE University	National Research University – Higher School of Economics, Moscow
MIPT	Moscow Institute of Physics and Technology
MSU	Moscow State University
RANEPA	Russian Presidential Academy of National Economy and Public Administration
RSUH	Russian State University for the Humanities, Moscow
SPbU	Saint Petersburg State University

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ИМЛИ
РАН
1932